

บทสรุป อภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้นิสิตนักศึกษาครูเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโท ความแตกต่างของปัจจัยที่ทำให้เลือกเรียน และศึกษาถึงพื่นความรู้ของนิสิตนักศึกษา ว่ามีส่วนทำให้เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาหรือไม่ ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ และจะได้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเอก-โทของนิสิตนักศึกษาครูด้วย

วิธีการในการวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเติมค่าหรือข้อความ แบบเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปลองใช้กับนิสิตครูศาสตร์ ชั้นปีที่ 3-4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท จำนวน 25 คน ซึ่งไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่างประชากร นำมาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และได้จัดสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท ในสถาบันฝึกหัดครูระดับปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร 4 แห่ง มีจำนวนทั้งสิ้น 370 คน แต่ผู้วิจัยได้แบบสอบถามคืนมาเพื่อนำมาวิเคราะห์ได้ทั้งสิ้น 305 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.43 ของจำนวนทั้งหมด

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแจงความถี่ของค่าตอบแต่ละรายการแล้วคิดเป็นร้อยละ หาค่าเฉลี่ยนำหนักของค่าตอบที่รวบรวมมาได้ แล้วเปลี่ยนเป็นตัวเลขด้วยวิธีมาตราส่วนประเมินค่า

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของนิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม
 - 1.1 เพศ อายุ วุฒิเคิมทางการศึกษา : นิสิตที่เรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท และเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 305 คน ส่วนใหญ่เป็นหญิงถึงจำนวน

ร้อยละ 81.97 เป็นชายเพียงร้อยละ 18.03 เท่านั้น อายุสูงสุด 39 ปี อายุต่ำสุด 20 ปี อายุเฉลี่ย 23 ปี และมีวุฒิเดิมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนร้อยละ 55.81 อีกร้อยละ 43.21 และ 0.98 ตามลำดับ ที่มีวุฒิเดิมทางวิชาชีพ คือ ป.กศ. หรือ ป.กศ. สูง และอื่น ๆ ได้แก่ ป.วส. ถ้าพิจารณารายละเอียดในแต่ละสถาบันจะเห็นว่า นิสิตครูศาสตร์และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน ส่วนใหญ่คือร้อยละ 93.11 และ 55.72 ตามลำดับที่มีวุฒิเดิมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร และพระนคร ส่วนใหญ่ร้อยละ 91.40 และ 100.00 ตามลำดับ มีวุฒิเดิม ป.กศ. หรือ ป.กศ. สูง ในระดับ ป.กศ. สูงนั้นส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 93.08 เรียนสังคมศึกษา เป็นวิชาเอก นิสิตนักศึกษาเลือกสมัครเข้าเรียนในสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ เป็นอันดับ 1 มากที่สุด คือจำนวนร้อยละ 40.98 รองลงมาคืออันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 17.38

1.2 พันความรู้และระดับความสามารถในการเรียน

นิสิตนักศึกษาที่มีวุฒิเดิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 56.55 มีผลการเรียนในวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายในระดับคะแนนระหว่าง 60-69 เปอร์เซนต์ ร้อยละ 21.43 มีคะแนนอยู่ระหว่าง 70-79 เปอร์เซนต์ มีนิสิตนักศึกษาร้อยละ 43.83 มีคะแนนเฉลี่ยสะสมในวุฒิมัธยมศึกษา ป.กศ. และ ป.กศ. สูงอยู่ระหว่าง 2.45-2.95 มีเพียงร้อยละ 8.76 ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.95-3.45

นิสิตนักศึกษาจำนวนร้อยละ 25.90 ชอบวิชาสังคมศึกษามากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 16.39, 15.74 และ 15.08 ชอบวิชาภาษาอังกฤษ วิชาประวัติศาสตร์และวิชาภูมิศาสตร์มากที่สุดตามลำดับ วิชาที่นิสิตนักศึกษาครูได้คะแนนสูงสุดได้แก่วิชาสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ คิดเป็นจำนวนนิสิต ร้อยละ 31.30, 14.43 และ 10.82 ตามลำดับ ถ้าพิจารณารายละเอียดในแต่ละสถาบันแล้ว วิชาที่นิสิตครูศาสตร์ชอบมากที่สุดได้แก่วิชาภาษาอังกฤษ วิชาสังคมศึกษาและวิชาประวัติศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 28.96, 19.31 และ 11.72 ตามลำดับ ส่วนวิชาที่ได้คะแนนสูงสุดได้แก่วิชาสังคมศึกษา และวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นจำนวนนิสิตส่วนใหญ่ร้อยละ 41.38 และ 16.55 ตามลำดับ วิชาที่นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปทุมวัน และ พระนคร จำนวนร้อยละ 34.28, 32.79 และ 29.69 ตามลำดับ ชอบมากที่สุดได้แก่วิชาสังคมศึกษา รองลงมาได้แก่วิชาประวัติ-

ศาสตร์ และภูมิศาสตร์ วิชาที่นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ร้อยละ 31.00 นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน ร้อยละ 24.59 และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร ร้อยละ 17.19 โค้ดคะแนนสูงสุดคือ วิชาสังคมศึกษา

ผลการเรียนในชั้นปีที่ 2 และ 3 ของนิสิตนักศึกษาในสถาบันที่ศึกษาอยู่ในปัจจุบันนั้น นิสิตครูศาสตร์ร้อยละ 34.48 และ 33.79 มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 2.45 - 2.95 และ 1.95 - 2.45 ตามลำดับ นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปทุมวัน และ พระนคร ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 45.03, 57.38 และ 64.06 ตามลำดับ มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 2.45 - 2.95 รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 42.85, 26.23 และ 25.00 ตามลำดับ มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 1.95 - 2.45 มีนิสิตนักศึกษาร้อยละ 15.08 มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 2.95 - 3.45

2. ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา

2.1 ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา มีนิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 57.70 เข้าใจว่า วิชาในหมวดสังคมศึกษาได้แก่ทุกวิชาที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงพฤติกรรมของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม รองลงมาจำนวนร้อยละ 36.66 เข้าใจว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม และนิสิตนักศึกษาร้อยละ 32.13 เข้าใจว่า วิชาในหมวดสังคมศึกษา คือวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรมเท่านั้น เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการสอนวิชาสังคมศึกษา นิสิตนักศึกษาซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 23.61 กับร้อยละ 23.14 เข้าใจว่า สอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม และสอนเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ มีความเข้าใจโลกมากขึ้น และมีพื้นฐานในการตัดสินใจ มีความสามารถในการพิจารณาวิเคราะห์แก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง ตามลำดับ

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 45.56 เห็นว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน รองลงมาเห็นว่า เป็นวิชาที่น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 40.04 มีเพียงร้อยละ 0.09 เท่านั้น ที่เห็นว่า เป็นวิชาที่ไม่ก้าวหน้า ไม่เป็นประโยชน์ นิสิตนักศึกษาซึ่งเป็นตัวอย่างประชากร

ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.90 ชอบวิชาสังคมศึกษาปานกลาง ร้อยละ 31.15 ชอบวิชาสังคมศึกษา
 มาก พิจารณาทุกรายละเอียดในแต่ละสถาบันแล้วจะเห็นว่า นิสิตครูศาสตร์ร้อยละ 75.17
 นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปทุมวัน และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร
 ร้อยละ 60.00, 55.74 และ 57.81 ชอบวิชาสังคมศึกษาปานกลาง เกี่ยวกับความชอบ
 และไม่ชอบวิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่านิสิตครูศาสตร์ร้อยละ 22.72 ให้เหตุผลว่า ชอบวิชา
 สังคมศึกษาเพราะมีพื้นฐานความรู้ในหมวดวิชาที่อยู่ในเกณฑ์ที่ รองลงมาร้อยละ 18.97 ชอบ
 เพราะเป็นวิชาที่มีประโยชน์ นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ร้อยละ 23.23
 ชอบเรียนเพราะเห็นว่า เป็นวิชาที่มีประโยชน์ รองลงมาร้อยละ 20.20 เห็นว่าเป็นวิชาที่
 น่าสนใจ ทันสมัยอยู่เสมอ ส่วนนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา
 พระนคร ร้อยละ 18.68 และ 18.92 มีความเห็นตรงกันว่า ชอบเรียนเพราะเห็น
 ว่าเป็นวิชาที่มีประโยชน์ แต่ก็มีนิสิตนักศึกษาซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ
 18.15, 17.56 และ 16.43 ไม่ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยให้เหตุผลว่าเรียนยาก
 มีเนื้อหามากเกินไปทำให้ท่องท่องจำมาก เนื้อหาซ้ำกับที่เคยเรียนมาแล้ว และวิธีการสอน
 ของครูไม่น่าสนใจ ตามลำดับ

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะเรียนวิชาสังคมศึกษา และเป็น
 ครูสังคมศึกษาที่ดี ทั้งนิสิตครูศาสตร์ และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีความเห็นตรงกันว่า
 ผู้ที่จะเรียนวิชาสังคมศึกษาได้ดีนั้น ควรจะมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล คิดเป็น
 ร้อยละ 25.40, 26.32, 26.87 และ 27.62 ตามลำดับ รองลงมาร้อยละ 21.37,
 21.05, 21.89 และ 17.62 ตามลำดับ เห็นว่าควรจะเป็นผู้ที่ชอบค้นคว้าเกี่ยวกับความ
 จริงต่าง ๆ นิสิตนักศึกษาร้อยละ 8.91 เห็นว่าผู้ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาได้ดีนั้น ไม่
 จำเป็นต้องมีสติปัญญาเฉียบแหลม แต่ต้องมีความขยันหมั่นเพียร นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ คือ
 ร้อยละ 84.91 มีความเห็นว่า พื้นความรู้ของผู้ที่เรียนวิชาสังคมศึกษานั้นอยู่ในระดับ
 เคียงกัน เกี่ยวกับครูสังคมศึกษานั้น นิสิตนักศึกษาร้อยละส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูสังคมศึกษา
 เป็นผู้ที่ไฝ่ในการค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ และเป็นผู้ที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ คิดเป็นจำนวน
 ร้อยละ 42.48 และ 26.81 ตามลำดับ มีนิสิตนักศึกษาจำนวนร้อยละ 5.56 เห็นว่า
 ใคร ๆ ก็เป็นครูสังคมศึกษาได้

นิสิตนักศึกษาซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 72.46 ให้ความสนใจต่อผู้เรียนวิชาสังคมศึกษา เช่นเดียวกับนิสิตนักศึกษาที่เรียนวิชาอื่น นิสิตนักศึกษาร้อยละ 67.87 ลงความเห็นว่านิสิตนักศึกษาซึ่งเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท ส่วนมากให้ความสนใจในวิชาที่ตนเรียนปานกลาง แต่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 62.95 ก็ได้ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อวิชาสังคมศึกษา และก่อนที่จะเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท นิสิตนักศึกษาร้อยละ 26.23 ไม่ใคร่สนใจและเอาใจใส่ในวิชาสังคมศึกษาเท่าใดนัก แต่หลังจากที่เรียนแล้วนิสิตนักศึกษาร้อยละ 70.16 ให้ความเห็นว่า ตัวนิสิตนักศึกษาเองให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อวิชาสังคมศึกษาค่อนข้าง ร่องลงมาร้อยละ 17.70 ให้ความเห็นว่า ตัวนิสิตนักศึกษาเองนั้นไม่ใคร่สนใจหรือเอาใจใส่ต่อวิชาที่เรียนเท่าใดนัก ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของผู้อื่นที่มีต่อวิชาสังคมศึกษาและผู้เรียนวิชาสังคมศึกษา นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่คือร้อยละ 67.87 มีความรู้สึกว่าคุณอื่นให้ความสนใจและเห็นความสำคัญแต่เพียงเล็กน้อย

3. การเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท

นิสิตครูศาสตร์ส่วนใหญ่ คือร้อยละ 66.21 เลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาโท มีเพียงร้อยละ 33.79 เลือกเรียนเป็นวิชาเอก ส่วนนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มีจำนวนถึงร้อยละ 100.00 เรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก สำหรับอันดับในการเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โทนั้น ทั้งนิสิตครูศาสตร์ และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาจะเลือกเรียนเป็นอันดับแรกมากที่สุด ในการเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โทนั้น ทั้งนิสิตครูศาสตร์และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปทุมวัน และ พระนคร มีเหตุผลในการเลือกเรียนคล้ายคลึงกัน คือรักและชอบเรียนวิชานี้ คิดเป็นร้อยละ 35.23, 36.21, 36.36 และ 51.81 ตามลำดับ เหตุผลรองลงมาคือเลือกเรียนเพราะมีพื้นฐานความรู้ในวิชานี้ อยู่ในเกณฑ์ดี

ถ้าพิจารณาจากค่าเฉลี่ยน้ำหนักของปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาแล้ว จะเห็นว่าโดยเฉลี่ย ปัจจัยที่ทำให้ นิสิตนักศึกษาเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษามาก ได้แก่ความตั้งใจของนิสิตนักศึกษาเอง เห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน ได้คะแนนในหมวดวิชานี้สูงและชอบวิชานี้ตั้งแต่ยังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา หรือประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา โดยมีน้ำหนักเฉลี่ย 3.97, 3.84, 3.76 และ

3.62 ตามลำดับ โดยเฉลี่ยแล้วปัจจัยที่ไม่เป็นแรงจูงใจให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษา ได้แก่ความต้องการของพ่อแม่ ที่ให้เรียนหรือบิคมารดา หรือญาติเป็นครูสังคมศึกษา และโดยเฉลี่ยแล้ว ปัจจัยที่จูงใจให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาน้อย ได้แก่ได้รับการแนะนำจากคนอื่น สถิติปัญญาของนิสิตนักศึกษาไม่สู้ดีนัก ไม่สามารถจะเรียนวิชาอื่นได้ เรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักชอบพอกัน

ถ้าพิจารณาทุกรายละเอียดในแต่ละสถาบัน ปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ปัจจัยที่จูงใจให้นักศึกษาเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โทมากที่สุด ได้แก่ความตั้งใจของนิสิตนักศึกษาเองที่จะเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษา เห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน คิดว่าจะเรียนได้ดีกว่าวิชาอื่น และได้คะแนนในหมวดวิชานี้สูง

โดยเฉลี่ยแล้ว ปัจจัยที่จูงใจให้นักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกมากที่สุดได้แก่ เลือกเรียนวิชานี้มาก่อนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง เป็นความตั้งใจของนิสิตนักศึกษาเองที่จะเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษา เห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน

โดยเฉลี่ยแล้ว เหตุผลที่ว่า เป็นความตั้งใจของนิสิตนักศึกษาเองที่จะเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษา ขอวิชานี้ตั้งแต่ยังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา เห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน และได้คะแนนในหมวดวิชานี้สูง เป็นปัจจัยที่จูงใจมากให้นักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษา

ส่วนปัจจัยที่จูงใจให้นักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกนั้น โดยเฉลี่ยแล้ว เหตุผลที่ว่าชอบค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อให้เข้าใจและทันต่อเหตุการณ์ของโลก เลือกเรียนวิชานี้มาก่อนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และเห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับที่มาก

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

สิ่งที่นิสิตนักศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมดคิดว่าเป็นอุปสรรคทำให้เรียนวิชาสังคมศึกษาได้ดีเท่าที่ควร ได้แก่ตัวนิสิตนักศึกษาเอง รองลงมาคือ ครูผู้สอนคิดเป็น

จำนวนนิสิตนักศึกษา ร้อยละ 49.59 และ 25.97 ตามลำดับ เกี่ยวกับตัวนิสิตนักศึกษาเอง นั้น สิ่งที่เป็นอุปสรรคมากได้แก่ ความสนใจและความเอาใจใส่ของนิสิตเองในการเรียน นิสิตนักศึกษาให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ครูสังคมนาควรรจะเป็นผู้ที่รักการค้นคว้า ติดตามข่าวสาร ประจำวันอยู่เสมอ เห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาสังคมนา ศึกษา ทลคจนมีความเข้าใจจุด มุ่งหมายในการเรียนการสอนวิชาสังคมนาเป็นอย่างดี

ทั้งนิสิตครุศาสตร์และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาเห็นว่า โปรแกรมการเตรียม ครูสังคมนาในสถาบันของตนนั้นควรมีการปรับปรุงแก้ไข ในการรับนิสิตนักศึกษาเข้ามา เรียนวิชาสังคมนาเป็นวิชาเอก-โทนั้น ทางสถานศึกษาควรมีมาตรการหรือหลักเกณฑ์ บางอย่าง เช่น ทำการสอบคัดเลือก ทำการสัมภาษณ์ พิจารณาผลการเรียนในปีที่ผ่านมา คุ้ พันความรู้ทางสังคมนา และทำการปฐมนิเทศอย่าง เป็นทางการก่อนที่จะให้เลือกวิชาเอก- โท ทลคจนมีการทดสอบทัศนคติเกี่ยวกับวิชาสังคมนา

ในค้ำนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.44 เห็นว่าควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้ค้ำดลคดีกว่านี้ นิสิต นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.22 เห็นว่าสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการปรับปรุงการสอนสังค- นาศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพค้ำยั้งขึ้น ค้ำคือคุณภาพของครูทั้งในค้ำนวิธีสอน พื้นฐานทางการศึกษา และการเตรียมตัวของครูในการสอน เพราะนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ ค้ำคือ ร้อยละ 57.56 เห็นว่าสัมฤทธิผลในการเรียนวิชาสังคมนาของนักเรียนขึ้นอยู่กั้กับตัวครูผู้สอน

เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มี ประสิทธิภาพค้ำยั้งขึ้นนั้น นิสิตนักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ค้ำงต่อไปนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการควรมีปรับปรุงหลักสูตรวิชาสังคมนาใหม่ ให้เนื้อ หาวิชาและคะแนนมีความสมคูลย์กัน เนื้อหาวิชาในแต่ละระดับไม่ควรซ้ำกันมากนัก เพราะจะ ทำให้อู้เรียนเบื่อ

2. พยายามเสริมสร้างให้นักเรียนมีทัศนคติที่ค้ำต่อวิชาที่เรียน เพราะจะ ช่วยทำให้นักเรียนสนใจและตั้งใจเรียนมากยิ่งขึ้น

3. ครูสังคมนาควรมีพยายามปรับปรุงแก้ไขตนเอง และหาความรู้เพิ่ม เติมอยู่เสมอ ทั้งในค้ำนเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนใหม่ ๆ พยายามทดลองนำวิธีการสอน

ใหม่ ๆ เข้ามาใช้ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของตนอยู่เสมอ และครูสังคมนิยมศึกษาควรเข้าใจความมุ่งหมายของวิชาสังคมนิยมอย่างถ่องแท้ และถือเป็นหลักสำคัญในการสอน

4. ผู้บริหารการศึกษาควรจัดให้มีการนิเทศการสอนและอบรมครูสังคมนิยมศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนอย่างสม่ำเสมอ และควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดควรมีหนังสืออย่างเพียงพอที่จะทำการค้นคว้าได้ ตลอดจนจัดสร้างศูนย์วัสดุอุปกรณ์สำหรับให้ครูได้ใช้ประโยชน์ในการสอน

โดยสรุปแล้ว อาจกล่าวได้ว่า การวิจัยเกี่ยวกับ "ปัจจัยที่มุ่งใจในการเลือกวิชาสังคมนิยมเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทของนิสิตนักศึกษาครูในกรุงเทพมหานคร" นี้ ผลของการวิจัยปรากฏว่า ทั้งนิสิตครูศาสตร์และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษามีทัศนคติต่อวิชาสังคมนิยม ตลอดจนความเข้าใจ ความคิดเห็นในวิชานี้ไม่แตกต่างกัน คือนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมนิยม มีความเข้าใจมุ่งหมายในการเรียนการสอนวิชาสังคมนิยม ส่วนปัจจัยที่มุ่งใจให้นิสิตครูศาสตร์และนิสิตนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาส่วนใหญ่เลือกเรียนวิชาสังคมนิยมเป็นวิชาเอก-โทคล้ายคลึงกันคือ เป็นความตั้งใจของนิสิตนักศึกษาเองที่เลือกเรียนวิชาสังคมนิยม เพราะรักและชอบเรียนวิชานี้ เห็นว่าวิชานี้เป็นวิชาที่น่าสนใจ มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันและไค้คะแนนในหมวดวิชานี้สูง แต่ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้นิสิตครูศาสตร์และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาเลือกสังคมนิยมเป็นวิชาเอก-โทนั้น ก็มีความแตกต่างกันบ้างในบางประการคือ นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาส่วนใหญ่เลือกวิชาสังคมนิยมเป็นวิชาเอกมาก่อนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ส่วนนิสิตครูศาสตร์ส่วนใหญ่เลือกเรียนเพราะคิดว่าจะเรียนไค้ดีกว่าวิชาอื่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

ในปัจจุบันได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาอย่างกว้างขวาง สำหรับในประเทศไทย ผู้วิจัยส่วนใหญ่มีได้เน้นเรื่องการศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้นิสิตนักศึกษาครู เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท โดยตรง และมีน้อยที่ศึกษาถึงโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาของสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ผลของการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาต่าง ๆ เหล่านั้น ก็อาจจะนำมาประกอบในการอภิปรายผลของการวิจัยเรื่องนี้ได้บ้าง

การวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยซึ่ง เป็นแรงจูงใจให้เลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท ของนิสิตนักศึกษาครูในกรุงเทพมหานคร อาจจะแยกการอภิปรายออกเป็นหมวดหมู่ได้ ดังนี้

1. พื้นความรู้และระดับความสามารถของนิสิตนักศึกษาครู

จากการวิจัยนี้ ปรากฏว่านิสิตนักศึกษาที่เรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โทในคณะครุศาสตร์และวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะและคุณสมบัติคล้ายคลึงและแตกต่างกันในรายละเอียดที่อาจจะพิจารณาได้ดังนี้ คือ

วุฒิเดิมทางการศึกษา จะเห็นว่านิสิตครุศาสตร์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.11 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนนิสิตวิทยาลัยวิชาศึกษานั้นส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับ ป.กศ.สูง ยกเว้นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน ที่มีนิสิตนักศึกษาเพียงร้อยละ 44.27 ที่จบการศึกษาทางคานวิชาครู ในการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสถาบันต่าง ๆ ของนิสิตครุศาสตร์และวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน ก็จะเป็นไปตามระเบียบของสภาการศึกษาแห่งชาติเดิม ซึ่งทำหน้าที่สอบคัดเลือกนักเรียนที่จบประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันระดับอุดมศึกษาบางแห่ง ส่วนนิสิตนักศึกษาที่มีพื้นความรู้ทางวิชาครู โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระดับ ป.กศ.สูงนั้น ในการสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป ก็สมัครเข้าศึกษาต่อได้แต่เพียงสถาบันฝึกหัดครูระดับปริญญาเท่านั้น

การเลือกสมัครเข้าศึกษาต่อในสถาบันฝึกหัดครูนั้น นิสิตครุศาสตร์และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา เลือกในอันดับหนึ่งมากที่สุด รองลงมาคืออันดับ 2 ถ้าพิจารณาแล้ว

จะเห็นว่า โอกาสในการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสถาบันต่าง ๆ ของนิสิตครูศาสตร์ จะมีมากกว่านิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ยกเว้นนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน ซึ่งมีวุฒิ เกิมคือประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า และมีการสอบคัดเลือก ตามเกณฑ์ของ สถานการศึกษาเกิม เช่นเดียวกับนิสิตครูศาสตร์ เนื่องจากพื้นฐานความรู้ของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาไม่อำนวย ดังนั้นการเลือกสมัครเข้าเรียนในสถาบันครูของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ทุกแห่ง ส่วนใหญ่นั้นก็จะเป็นการเลือกตามความสมัครใจและมีข้อจำกัดอื่น ๆ มาทำให้เลือก ควบ นอกจากจะมีข้อจำกัดในสถานศึกษาที่จะเข้าศึกษาแล้ว นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ยังมีข้อจำกัดเนื่องถึงการเลือกวิชาเอก-โทด้วย เพราะนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาส่วนใหญ่ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 93.08 เรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกมาก่อนในระดับ ป.กศ. สูง ระดับความรู้ความสามารถและผลการเรียนในระดับการศึกษาต่าง ๆ นั้น ทั้งนิสิตครูศาสตร์และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปทุมวัน และพระนคร ต่างก็ เห็นว่านิสิตนักศึกษาที่เรียนวิชาสังคมศึกษาในสถาบันของตนส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจจะพิจารณาได้จากผลการเรียนในวุฒិการศึกษาเกิม และผลการเรียนใน สถาบันที่ศึกษาอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งก็สรุปได้ว่า นิสิตครูศาสตร์ส่วนใหญ่คือร้อยละ 54.48 มีผล การเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วงคะแนน 60-69 เปอร์เซนต์ และมีนิสิตที่มีคะแนนอยู่ในช่วง 70-79 เปอร์เซนต์ คิดเป็นร้อยละ 25.39 สำหรับผู้ที่มิ่วฒิเกิม ป.กศ. และ ป.กศ. สูงนั้นส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่างช่วงคะแนน 2.45-2.95 และ 2.95-3.45 สำหรับนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้น นิสิตปทุมวันส่วนใหญ่ร้อยละ 64.71 มี คะแนนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วง 60-69 เปอร์เซนต์ มีนิสิตที่มีคะแนนต่ำกว่า 60 เปอร์เซนต์ คิดเป็นร้อยละ 20.41 ในระดับ ป.กศ. และ ป.กศ. สูงนั้น นิสิตวิทยาลัย วิชาการศึกษา ประสานมิตร วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.45-2.95 คิดเป็นร้อยละ 51.43, 51.35 และ 64.06 ตามลำดับ สำหรับคะแนนเฉลี่ยสะสมในชั้นปีที่ 2-3 ของสถาบันที่ศึกษาอยู่ใน ปัจจุบัน นิสิตนักศึกษาซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.95-2.45 และ 2.45-2.95 คิดเป็นร้อยละ 31.46 และ 46.56 ตามลำดับ วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ นิสิตนักศึกษาได้คะแนนสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งมากที่สุด คือร้อยละ 31.30 รองลงมาได้คะแนน

สูงสุดในวิชาประวัติศาสตร์ และวิชาภูมิศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 14.43 และ 10.32 ตามลำดับ แม้ว่าจะมีนิสิตนักศึกษาร้อยละ 25.90, 15.74 และ 15.08 ที่ชอบวิชาสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์และวิชาภูมิศาสตร์มากที่สุดเป็นอันดับ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาครูที่เรียนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ก็เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท ได้เหมาะสมกับระดับความสามารถของตน

2. ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

เกี่ยวกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อวิชาสังคมศึกษานั้น นิสิตนักศึกษาครูส่วนใหญ่ก็มีทัศนคติที่พึงพอใจต่อวิชาสังคมศึกษา เพราะนิสิตนักศึกษาครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เป็นวิชาที่น่าสนใจ ซึ่งก็ตรงกับการวิจัยของ สุปราณี โคตรจรัส¹ ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดในการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการวิจัยของสุปราณี โคตรจรัส ปรากฏว่าครูและนักเรียนส่วนมากมีทัศนคติที่พึงต่อการสอนวิชาสังคมศึกษา นอกจากนั้นนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาต่างก็ให้ความเห็นว่า ตัวนิสิตนักศึกษาเองก็ได้ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อวิชาสังคมศึกษาเป็นอย่างดีทั้งก่อนเลือกเรียนและหลังจากเลือกเรียนแล้ว

แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีนิสิตนักศึกษาครู ร้อยละ 0.09 ที่เห็นว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ไม่ก้าวหน้า ไม่มีประโยชน์ นิสิตนักศึกษาร้อยละ 18.13 ไม่ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษา เพราะทำให้ท่องท่องจำมาก เนื้อหาวิชาซ้ำๆ ที่เคยเรียนมาแล้ว มีนิสิตเพียงร้อยละ 31.15 ที่ชอบวิชาสังคมศึกษามาก มีถึงร้อยละ 65.90 และ 67.37 ที่ชอบวิชาสังคมศึกษาและให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนวิชานี้ปานกลาง ส่วนความรู้สึกลที่มีต่อครูสังคมศึกษานั้น นิสิตนักศึกษา ร้อยละ 5.56 มีความเห็นว่า ใคร ๆ ก็เป็นครูสังคมศึกษาได้ และครูสังคมศึกษาไม่จำเป็นจะต้องมีสติปัญญาเฉียบแหลม เป็นที่น่าสังเกตุว่าแม้แต่ในหมู่นิสิตนักศึกษาซึ่งเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โทนั้น แม้จะอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 และ 4

¹สุปราณี โคตรจรัส, เรื่องเดิม.

ซึ่งกำลังจะสำเร็จออกไปประกอบอาชีพเป็นครูสังคมศึกษาตามสถานศึกษาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในโรงเรียนมัธยมศึกษายังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาที่ตนเรียนและจะสอนในอนาคตตามหลักแล้วความรู้สึกและทัศนคติเช่นนี้ควรจะไม่มีในตัวของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่าในการมาเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท นั้น นิสิตนักศึกษาบางคนไม่มีความตั้งใจที่จะเรียนมาก่อน หรืออาจจะมีความจำเป็นบางอย่างที่ทำให้ต้องฝืนใจเรียน

ดังนั้น ในการเตรียมครูสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู ทางสถานศึกษาควรคำนึงถึงทัศนคติและความพร้อมทางจิตใจของผู้เรียนด้วย สถาบันฝึกหัดครูควรพยายามชักจูงความรู้สึกและทัศนคติเช่นนี้ของผู้เรียนวิชาสังคมศึกษาให้หมดไปในขณะที่เรียนอยู่ และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาที่เรียน ทั้งนี้ก็เพราะการที่จะเป็นครูสังคมศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพในการสอนนั้น ครูไม่เพียงแต่จะเป็นผู้ที่ได้รับการเตรียมตัวอย่างเพียงพอทางด้านวิชาการและวิชาครูเท่านั้น ควรจะต้องเป็นผู้ที่มีใจรัก มีความสนใจและพร้อมที่จะอุทิศตัวเองให้กับการสอน มีความพร้อมทั้งในกายและจิตใจ² สถาบันฝึกหัดครูควรจะเน้นให้นิสิตนักศึกษาตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวิชาที่ตนเรียน เพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษา เพราะจากการวิจัยของ โคนัล แอนดรูว์ แอนเคอร์สัน³ เรื่อง "A Study of the Relationship between Attitudes and Effectiveness of Inner-city Elementary School Teachers" ปรากฏว่าครูที่มีทัศนคติที่ดีและมีความพึงพอใจในการสอนของตน จะเป็นครูที่มีประสิทธิภาพสูงในการสอน

เมื่อพิจารณาถึงความเข้าใจของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาแล้ว จะเห็นว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใจความมุ่งหมายของการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาพอสมควร เพราะนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.70 เข้าใจว่าวิชาในหมวดสังคมศึกษาได้แก่ทุกวิชาที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงพฤติกรรมของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และนิสิตนักศึกษาร้อยละ 23.61 และ 23.14 เข้าใจว่าสอนวิชาสังคมศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความ

²The National Council for the Social Studies, loc.cit.

³Anderson, loc.cit.

เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม และเข้าใจว่า สอนเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ มีความเข้าใจโลกมากขึ้น ตลอดจนมีพื้นฐานในการตัดสินใจ มีความสามารถในการพิจารณาวิเคราะห์แก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง แต่นิสิตนักศึกษายังไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงบทบาทของวิชาในโครงการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเมื่อสำเร็จออกไปเป็นครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาอาจจะไม่สามารถสอนวิชานี้ให้บรรลุถึงเป้าหมายที่มุ่งหวังไว้ได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่านิสิตนักศึกษาบางคนยังมีทัศนคติและความรู้สึกที่หวาดกลัว ใดๆ ก็สามารจะเป็นครูสอนสังคมศึกษาได้ และเห็นความสำคัญของวิชานี้น้อยมาก นอกจากนั้นนิสิตนักศึกษายังคงเข้าใจว่า การเรียนสังคมศึกษานั้นจะต้องท่องจำมาก จึงจะไคคะแนนนี้ ซึ่งนับได้ว่าเป็นความเข้าใจที่ยังไม่ถูกต้อง

3. สาเหตุที่ทำให้นิสิตนักศึกษาครูเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท

ผลวิจัยปรากฏว่า นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้ง 3 แห่ง ร้อยละ 100.00 เลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก ส่วนนิสิตครุศาสตร์นั้นส่วนใหญ่จะเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาโท และในการเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท นั้น นิสิตส่วนใหญ่จะเลือกเป็นอันดับแรกทั้งนิสิตครุศาสตร์และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา แต่ก็มีนิสิตบางกลุ่มที่เลือกเรียนในอันดับสุดท้าย และอันดับ 2 รองจากวิชาอื่น และมีนิสิตจำนวนหนึ่งเคยเรียนวิชาอื่น ๆ เป็นวิชาเอก-โท มาก่อนที่จะมาเรียนวิชาสังคมศึกษา

สำหรับเหตุผลส่วนใหญ่ที่ทำให้นิสิตนักศึกษาเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท นั้นก็คล้ายคลึงกัน นิสิตส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เป็นความตั้งใจของนิสิตนักศึกษาเองที่เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษา เพราะรักและชอบเรียนวิชานี้ เห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน ไคคะแนนในหมวดวิชานี้สูงและมีพื้นฐานความรู้ในวิชานี้อยู่ในเกณฑ์ดี ตลอดจนเห็นว่าเรียนง่ายกว่าวิชาอื่น ๆ แต่นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาให้เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกแตกต่างจากนิสิตครุศาสตร์ส่วนใหญ่ คือเลือกเรียนวิชานี้มาก่อนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยเฉพาะนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตรและนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร จะมีโอกาสในการเลือกเรียนวิชาอื่น ๆ เป็นวิชาเอก-โท น้อยกว่านิสิตครุศาสตร์ และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน ซึ่งมีวุฒิเคิมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

หรือเทียบเท่า เพราะนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาส่วนใหญ่จะมีวุฒิเดิม คือ ป.กศ.สูง เมื่อเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันฝึกหัดครูระดับปริญญา ต้องทำการสอบคัดเลือกตามสายวิชาเอกของตน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วคือวิชาสังคมศึกษา นอกจากนั้นหลักสูตรของวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้กำหนดให้วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกเท่านั้น ไม่ได้จัดให้นิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาโท และถ้านิสิตเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกแล้ว ไม่ต้องเรียนวิชาอื่น ๆ เป็นวิชาโท ลักษณะของหลักสูตรอาจจะ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกมากกว่าในสถาบันอื่น

สำหรับนิสิตครูศาสตร์นั้น ส่วนใหญ่เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาโท มีเพียงร้อยละ 33.79 เท่านั้นที่เลือกเป็นวิชาเอก ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะว่านิสิตครูศาสตร์ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า เมื่อผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามาศึกษาต่อในคณะครูศาสตร์ นิสิตมีโอกาสดเลือกเรียนวิชาอื่น ๆ เป็นวิชาเอก-โท ได้ อย่างเสรี ดังนั้นนิสิตจะเลือกวิชาอื่น เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาไทย ฯลฯ เป็นวิชาเอก และเลือกสังคมศึกษาเป็นวิชาโท โดยอาจจะมีเหตุผลส่วนตัว ในการเลือก เช่นอาจจะเรียนได้ดีกว่าวิชาอื่น หรือเพราะไม่ทราบว่า จะเรียนวิชาอะไร หรือเรียนตามเพื่อน ๆ

นอกจากนั้น นิสิตครูศาสตร์และนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางคนเคยเรียนวิชาอื่นเป็นวิชาเอก-โท มาแล้ว แต่ไม่สามารถจะเรียนวิชานั้น ๆ ได้หรือเรียนแล้วแต่ได้คะแนนในวิชานั้น ๆ ไม่ดีพอ จึงเปลี่ยนมาเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท แทน อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาบางคนเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท โดยที่ตัวนิสิต นักศึกษาเองไม่ได้ชอบหรือเห็นคุณค่า รู้ถึงประโยชน์ของวิชาที่ตนเรียน เลือกเรียนเพราะมีความจำเป็นบางอย่าง เช่นไม่สามารถจะเรียนวิชาอื่นได้ และคิดว่า จะเรียนได้ดีกว่าวิชาเดิม เพราะเป็นวิชาที่เรียนง่าย ใคร ๆ ก็เรียนได้ เรียนแล้วจะช่วยให้เรียนสำเร็จได้รับปริญญาตามกำหนดระยะเวลา นิสิตนักศึกษาประเภทนี้มีส่วนที่จะทำให้โปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาของสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีผลต่อเนื่องถึงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพราะนิสิตนักศึกษาซึ่งเรียนวิชาสังคมศึกษาโดยไม่มีจุดหมาย ไม่มีความพร้อม หรือเตรียมตัวล่วงหน้า อาจจะไม่

สามารถทำให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษามุ่งถึงจุดหมายที่กำหนดไว้ได้ และแน่นอนเท่ากับผู้ที่สอนด้วยใจรัก เห็นความสำคัญของวิชาที่ตนเองสอน

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ในการเรียนวิชาสังคมศึกษานั้น นิสิตนักศึกษาเห็นว่าสิ่งที่ เป็นอุปสรรคทำให้ไม่สามารถเรียนได้ก็นั้น ได้แก่ตัวนิสิตนักศึกษาเอง ในเรื่องความสนใจและความเอาใจใส่ในการเรียน พื้นความรู้ของนิสิตนักศึกษาทางสังคมศาสตร์และสังคมศึกษาไม่สู้ดีนัก ประกอบกับขาดการค้นคว้าและติดตามข่าวสารทาง ๆ ด้วยตัวเอง นอกจากนี้ นิสิตนักศึกษาเห็นว่า การสอนของครูมีส่วนทำให้ตนเรียนวิชาสังคมศึกษาไม่ได้ดีเท่าที่ควร ซึ่งก็สอดคล้องกับการวิจัยของ พรารวมาส ทัตตานนท์⁴ ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ปรากฏว่าความสนใจและความตั้งใจเรียนของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการเรียนวิชาสังคมศึกษา และสิ่งรองลงมา คือ การสอนของครู ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า การที่จะปรับปรุงให้การเรียนวิชาสังคมศึกษาของนิสิตนักศึกษาให้ดีขึ้นนั้น ครูผู้สอนควรที่จะปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ ทั้งในค่านิยมหาวิชาทางวิชาการและวิธีสอนต่าง ๆ ที่จะถ่ายทอดให้แก่ นิสิตนักศึกษา

การสอนค่านิยมหาวิชานั้น ควรจะได้มีการนำเอาเหตุการณ์และปัญหาปัจจุบันเข้ามาประกอบด้วย จะทำให้นิสิตนักศึกษามีความรู้ลึกซึ้งกว่ากำลังเรียนอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นจริง สามารถนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ ควรฝึกให้นิสิตนักศึกษารู้จักคิดและแสวงหาความรู้ รู้จักแก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเองได้อย่างมีเหตุผล การสอนจำเป็นที่จะต้องอาศัยเทคนิคการสอนหลาย ๆ แบบที่เน้นการสร้างความคิดรวบยอด (Concept Formation) ในสิ่งที่เรียน และการฝึกฝนทักษะอันจำเป็น เช่น การสอนแบบ สืบสวนสอบสวน (Inquiry) หรือ Discovery Method หรือ Historical Method นิสิตนักศึกษา

⁴พรารวมาส ทัตตานนท์, เรื่องเดิม.

ที่เรียนสังคมศึกษาควรมีวิธีการแสวงหาความรู้ (Mode of Inquiry) อย่างน้อยหนึ่งวิธี หรือมากกว่านั้น เพราะนิสิตนักศึกษาเหล่านี้เมื่อออกไปเป็นครูแล้ว จะได้นำวิธีการสอนและความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับในขณะที่เรียนอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง สามารถทำให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษามรรคถึงวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างสมบูรณ์ ทำให้การสอนของตนมีส่วนช่วยเสริมสร้างนักเรียน เป็นสมาชิกที่ค้ำคอคล้องกับความต้องการของสังคม คือเป็นพลเมืองดี มีความรู้ความเข้าใจเรื่องราวของสังคม มีทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น และในปัจจุบันนี้มีข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมว่า นักเรียนมีความรู้ร่น้อยมากเกี่ยวกับปัญหาประจำวัน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดวิชาที่สอน ดังนั้นสถาบันฝึกหัดครูต้องเตรียมครูเพื่องานชนิดนี้ และวิชาที่สอนในระดับมหาวิทยาลัยควรจัดสอนในทำนองปัญหาประชาธิปไตยให้แก่ครู⁵ นอกจากนั้นครูปูสอนควรจะ เน้นให้นิสิตนักศึกษาตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวิชานี้ในขณะที่เรียนอยู่

สำหรับโปรแกรมการ เตรียมครูสังคมศึกษาในสถานศึกษาแต่ละแห่งนั้น นิสิตนักศึกษาให้ความเห็นว่า โปรแกรมการ เตรียมครูสังคมศึกษาในแต่ละสถาบันควรมีการปรับปรุงแก้ไข และในการรับนิสิตเข้ามาเรียนสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท ทางสถาบันฝึกหัดครูควรพิจารณาคุณภาพความรู้ทางสังคมศึกษาของนิสิตนักศึกษา หรือทำการทดสอบทัศนคติที่มีต่อวิชาสังคมศึกษาของผู้เรียน หรือทำการปฐมนิเทศก่อนที่จะให้เลือกรวิชาเอก-โท ในกรณีที่สถาบันฝึกหัดครูนั้น ๆ ไม่มีการสอบคัดเลือกนิสิตนักศึกษาให้เข้ามาศึกษาต่อตามสายวิชาเอก เพราะจะทำให้โปรแกรมการ เตรียมครูสังคมศึกษามีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น จะทำให้ครูสังคมศึกษาในอนาคตเป็นผู้ที่มีคุณภาพเหมาะสม มีความพร้อมและได้รับการเตรียมตัวอย่างเพียงพอในค่านวิชาการ และมีความสนใจและทัศนคติที่ดี เห็นความสำคัญของวิชาที่ตนสอน พร้อมทั้งจะอุทิศตัวเองให้กับการสอน นับว่าสถาบันฝึกหัดครูมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นแหล่งผลิตครูสังคมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ควรจะให้ความร่วมมือจัดโครงการฝึกหัดอบรมที่ดี

⁵McLendon, loc. cit.

เป็นพิเศษแก่ครูสังคมศึกษาซึ่งประจำการอยู่ด้วย แต่เท่าที่เป็นอยู่นั้นในการรับนิสิตนักศึกษาเข้ามาเรียนวิชาเอก-โทในสถาบันฝึกหัดครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาสังคมศึกษาแทบจะไม่มีมาตรการใด ๆ รับทุกคนที่สมัครจะเรียน จนก่อให้เกิดทัศนคติที่ว่าใคร ๆ ก็เรียนวิชาสังคมศึกษาหรือเป็นครูสังคมศึกษาได้ และถ้าเรียนวิชาอื่นไม่ได้ ก็จะเปลี่ยนมาเรียนวิชาสังคมศึกษา เพราะผู้ที่เรียนหรือเป็นครูสังคมศึกษานั้นไม่จำเป็นจะต้องมีสติปัญญาเฉียบแหลม แต่ก็มีบางสถาบันที่ทำการสอบคัดเลือกและพิจารณาผลการเรียนประกอบในการให้เลือกวิชาเอก-โท แต่วิธีนี้จะชักชวนนิสิตนักศึกษาที่มีพื้นฐานการศึกษาระดับ ป.กศ. สูง เท่านั้น ในการพิจารณาผลการเรียนในปีที่ผ่านมาเป็นเกณฑ์นั้น บางครั้งก็ไม่ช่วยทำให้ได้ผู้เรียนที่เหมาะสมนัก เพราะบางครั้งผู้ที่ได้รับการพิจารณาให้เรียนสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกนั้น ในระดับ ป.กศ. สูงเคยเรียนวิชาอื่นเป็นวิชาเอกมาก่อน แต่ทางสถาบันศึกษานั้น ๆ เห็นว่านิสิตนักศึกษานั้นมีคุณสมบัติที่ไม่เหมาะสมกับการเรียนวิชาเดิม จึงจัดให้นิสิตผู้นั้นเรียนวิชาสังคมศึกษาแทนซึ่งนิสิตผู้นั้นอาจจะไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะเรียนวิชาสังคมศึกษา จากการวิจัยของ ทัศนีย์ อิศวชิน⁶ เกี่ยวกับทัศนคติของนิสิตครูศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) ที่มีต่อการเรียนในคณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2510 นิสิตครูศาสตร์ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์แต่ละสายวิชา ควรชี้แจงขอบเขตและประโยชน์ของวิชาต่าง ๆ ที่คณะเปิดให้นิสิตเลือกเรียนก่อนนิสิตทุกคน แทนที่จะชี้แจงก่อนนิสิตปีที่ 1 เท่านั้น เพื่อนิสิตจะได้ตัดสินใจเลือกวิชาได้ถูกต้องตามถนัด ความสนใจของตนเองมากที่สุด ทางคณะควรทำความเข้าใจกับนิสิตในเรื่องหลักสูตร การเลือกวิชาและการเรียนในคณะเพิ่มจากที่คณะจัดทำทุกปี

เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพดีกว่านี้ สิ่งที่เป็นอุปสรรคอย่างมากที่สุดในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นนั้น ได้แก่ ครูผู้สอน และตัว

⁶ ทัศนีย์ อิศวชิน, เรื่องเดิม.

นักเรียนเอง ครูสังคมศึกษาไม่อาจจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าครูสังคมศึกษาส่วนมากไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของวิธีสอนแบบต่าง ๆ ขาดการฝึกฝนกันไว้ในขณะที่เป็นนิสิตนักศึกษาครู เนื่องจากมีโอกาสฝึกหัดและเรียนภาคปฏิบัติน้อย และอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนเน้นหนักแต่ทางทฤษฎี ดังนั้นโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาของสถาบันฝึกหัดครู อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรจะทำการสอนโดยคำนึงถึงสิ่งทีนิสิตจะนำไปใช้ประโยชน์ในการสอนสังคมศึกษาให้มากที่สุด ควรจะมีการเรียนภาคปฏิบัติให้มากกว่าที่เป็นอยู่⁷ ซึ่งอาจจะทำได้โดยการนำการสอนแบบจุลภาค (Micro - teaching) เข้ามาใช้เพื่อช่วยฝึกทักษะด้านการสอนให้แก่ นิสิตนักศึกษา เพราะการสอนแบบจุลภาคจะช่วยทำให้ครูที่ทำการสอนมาแล้วได้พัฒนาปรับปรุงทักษะการสอนที่มีประสิทธิภาพ และช่วยให้นิสิตฝึกสอนได้รับทักษะการสอนที่ดีก่อนออกไปเผชิญโลก การสอนแบบจุลภาคจะช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอนไปในทางที่พึงปรารถนา⁸ เนื่องจากการสอนแบบจุลภาคเป็นการสอนในสถานที่ หรือห้องเรียนแบบง่าย ๆ ใช้นักเรียนเพียง 5 - 6 คน และใช้เวลาประมาณ 5 - 15 นาที เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้ฝึกฝนทักษะในการสอนวิธีใหม่ ๆ เพียงบางตอนและบางส่วนให้ชำนาญมากขึ้น หลังจากได้ดูแบบหรือตัวอย่างมาแล้ว ขณะที่ทำการสอนก็มีการบันทึกภาพเพื่อให้ผู้สอนได้ดูการสอนของตนเอง เพื่อจะได้ปรับปรุงให้ดีขึ้น

เป็นที่ยอมรับว่า การสอนแบบจุลภาคเป็นกลยุทธ์การสอนที่ได้ผลดีวิธีการหนึ่ง ช่วยวางแผนในการฝึกทักษะ ทุนเวลาในการฝึกและผสมผสานความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการสอนและการปฏิบัติจริง เพราะในปี พ.ศ. 2506 คณะอาจารย์ของมหาวิทยาลัยแอสตนฟอร์ด แห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีศาสตราจารย์ Allen Dwight เป็นหัวหน้า และเป็นคณะที่คิดวิธี

⁷ ปราณี ภาสกรณ, เรื่องเดิม.

⁸ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "การฝึกทักษะการสอนของครูด้วยวิธีการสอนแบบจุลภาค,"วารสารครูศาสตร์, ปีที่ 3, ฉบับที่ 2 (ก.พ. - มี.ค., 16), หน้า 47.

การสอนแบบจุลภาคสำหรับนักศึกษาฝึกสอนในมหาวิทยาลัยแอสตันฟอร์ด ได้ทำการทดลองโดยแบ่งนักศึกษาซึ่งผ่านการเรียนวิชาต่าง ๆ มาเหมือนกัน ออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ให้ฝึกสอนโดยวิธีจุลภาคและใช้เวลาในการฝึกสอนน้อยกว่ากลุ่มที่ 2 ซึ่งออกไปฝึกสอนตามวิธีการปกติ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาที่ฝึกสอนโดยวิธีการสอนแบบจุลภาคแสดงความสามารถในการสอนได้ดีกว่า และมีพัฒนาการในด้านทักษะการสอนเห็นได้ชัดเจนกว่าอีกกลุ่มหนึ่ง⁹

สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรจะมีการปรับปรุงคุณภาพของครูให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นทั้งในด้านวิธีสอน พื้นความรู้และการเตรียมตัวของครูในการสอน ตลอดจนหาทางให้นักเรียนเกิดความสนใจในวิชาที่เรียน ดังนั้น การที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้ดีขึ้นนั้น ครูควรปรับปรุงวิธีการสอน เตรียมการสอนและค้นคว้าหาความรู้ประกอบการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งก็สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ จิตรบุญธรรม เถาว์วัฒนา¹⁰ ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นว่า การที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้ดีขึ้นนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เช่นตัวครูจะต้องพยายามหาทางปรับปรุงบุคลิกภาพและวิธีการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้น หมั่นหาความรู้อยู่เสมอ กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงหลักสูตร ประมวลการสอน และแบบเรียนให้ดีและเหมาะสมยิ่งขึ้น โรงเรียนเองจะต้องช่วยเหลือในการจัดบริการต่างๆ สำหรับครู เช่นจัดทำหนังสือสำหรับค้นคว้าศึกษาและอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ส่วนสถาบันฝึกหัดครูควรจะให้ความช่วยเหลือในการที่จะส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการสอนแบบใหม่ ๆ ให้แก่ครูประจำการวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยม ด้วยการให้ความร่วมมือเปิดการอบรมทางด้านวิชาชีพขึ้น เพื่อจะช่วยให้ครูสังคมศึกษาเป็นผู้ที่ทันต่อความเคลื่อนไหวของความรู้และวิธีสอนใหม่ ๆ มากขึ้น

⁹พิงใจ สิ้นขวานนท์, "ข้อนำรู้เกี่ยวกับการสอนแบบจุลภาค," เอกสารทางวิชาการของวิทยาลัยครูธนบุรี ปีการศึกษา 2515, หน้า 2-3.

¹⁰จิตรบุญธรรม เถาว์วัฒนา, เรื่องเดิม.

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มุ่งใจในการเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโท ของนิสิตนักศึกษาครูในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษา การบริหารทางวิชาการในโรงเรียน และการปรับปรุงตนเองของนิสิตนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก - โท เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

สถาบันฝึกหัดครู

1. สถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ ควรจะมีการติดตามผลของการผลิตครูสังคมศึกษาในสถาบันของตนโดยสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ทราบข้อดีข้อเสียในการทำงานของครูสังคมศึกษา เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาในสถาบันของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. สถาบันฝึกหัดครู ควรจะเน้นให้ผู้เรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวิชานี้ ตลอดจนพยายามเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนในขณะที่เรียนอยู่ ทั้งในการสอนที่เป็นแบบแผน (formal) และในกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อจะได้สำเร็จออกไปเป็นครูสังคมศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะอุทิศตนเองให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษามุ่งหมายที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี
3. สถาบันฝึกหัดครูนี้มีความสำคัญในฐานะที่เป็นแหล่งผลิตครูสังคมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ควรจะให้ความร่วมมือจัดโครงการฝึกหัดอบรมเป็นพิเศษแก่ผู้ที่เป็นครูสังคมศึกษาประจำการ เกี่ยวกับแนวคิดและวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพของประเทศ
4. ในการสอนวิชาสังคมศึกษา ทั้งในค่านเนื้อหาวิชา และวิธีสอน อาจารย์ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งที่นิสิตนักศึกษาจะนำไปใช้ประโยชน์ในการสอนสังคมศึกษาให้มากที่สุด นิสิตนักศึกษาควรได้รับการเตรียมตัวอย่างเพียงพอในค่านเนื้อหาวิชาโดยทั่ว ๆ ไป ในหมวดสังคมศาสตร์ และส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ถกเถียงในเนื้อหาที่เรียนให้สัมพันธ์กับ

ปัญหาในสังคม จนกระทั่งนิสิตนักศึกษาได้เกิดแนวคิดความชอบที่สำคัญในแต่ละวิชาที่เรียน ไม่ใช่ให้จำและจดจากคำบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว เช่นที่ผ่านมา ให้สอดคล้องกับความต้องการและเรียกร้องของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบันด้วย และอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนไม่ควรจะเน้นค่านิยมมากเกินไป ควรเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนภาคปฏิบัติให้มากขึ้นกว่าเดิม ควรจะนำการสอนแบบจุลภาค (Micro - teaching) มาใช้ในการฝึกหัดทักษะด้านการสอนของนิสิตนักศึกษา และช่วยพัฒนาปรับปรุงการสอนของตัวครูเอง

5. ในการให้นิสิตนักศึกษาเลือกวิชาเอก-โท นั้น ทางสถาบันฝึกหัดครู ควรจะมีมาตรการบางอย่างในการรับนิสิตนักศึกษาเข้ามาเรียน อาทิเช่น พิจารณาคุณถึงพื้นฐานความรู้ทางสังคมศึกษาและสังคมศาสตร์ของผู้เรียน หรือทำการทดสอบทัศนคติที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา หรือทำการสอบคัดเลือก

6. ในกรณีที่ไม้อาจจะกำหนดมาตรการหรือหลักเกณฑ์ได้อย่างแน่นอน ในการให้นิสิตนักศึกษาเลือกวิชาเอก-โทนั้น ทางสถาบันฝึกหัดครูควรจัดให้อาจารย์แต่ละสายวิชาได้ชี้แจงถึงขอบเขตและประโยชน์ของวิชาต่าง ๆ ที่เปิดให้นิสิตนักศึกษาเลือกเรียนต่อนิสิตนักศึกษาทุกคน ตลอดจนทำความเข้าใจกับนิสิตนักศึกษาในเรื่องหลักสูตร การเลือกวิชา รวมถึงคุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้ที่จะเข้ามาเรียนในแต่ละวิชา จะทำให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าใจถึงแนวทางในการประกอบอาชีพและการทำงานในอนาคต เพื่อว่านิสิตนักศึกษาจะได้มีการเตรียมตัวล่วงหน้า และตัดสินใจเลือกเรียนได้ถูกต้องเหมาะสมตามความถนัดและความสนใจของตนเองมากที่สุด อันจะเป็นผลดีแก่ตัวนิสิตนักศึกษาเอง อาจารย์ผู้สอนและการทำงานในอนาคตไม่ก่อให้เกิดความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาขึ้น

นิสิตนักศึกษา

1. นิสิตนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทแล้ว และจะออกไปเป็นครูสังคมศึกษาในอนาคต ควรพยายามศึกษาให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาที่ตนเรียน ตลอดจนทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะ ขอบเขต ความมุ่งหมายของการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา และบทบาทของวิชานี้ในโครงการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อว่าเมื่อสำเร็จออกไปเป็นครูสังคมศึกษาแล้ว จะได้ช่วยทำให้การเรียนการสอนวิชา

สังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาบรรลุถึงจุดหมายที่วางไว้เป็นอย่างดี

2. นิสิตนักศึกษาควรจะให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการเรียนวิชาสังคมศึกษาให้มากขึ้น รู้จักฝึกฝนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ทั้งในค่านเนื้อหาวิชาและวิธีสอนแบบต่าง ๆ เพราะความสนใจและความตั้งใจเรียนของนิสิตนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการเรียนวิชาสังคมศึกษา นอกจากนี้ การที่จะเป็นครูสังคมศึกษาที่ดีได้นั้น ครูไม่เพียงแต่จะเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดีแล้ว ครูควรมีความรู้ในค่านวิชาการและวิชาครูอย่างกว้างขวาง รู้จักปรับปรุงวิธีสอนและเตรียมการสอนเป็นอย่างดี เพื่อให้นักเรียนเกิดศรัทธาในความรู้ ความเอาการเอางานของครู และได้รับความรู้ที่ถูกต้อง อันอาจจะช่วยทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิชานี้ด้วย

ผู้บริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

1. ควรจัดให้มีการนิเทศและอบรมครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอน และทางค่านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทั้งทางวิชาการและทางสังคม

2. ควรสนับสนุนให้มีการจัดทำประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษาไว้ใช้ในโรงเรียน เมื่อมีข้อบกพร่องประการใด คณะครูในสายวิชาสังคมศึกษาจะร่วมกันแก้ไขปรับปรุงได้รวดเร็วและสะดวก

3. ควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ควรขยายให้กว้างขวาง และมีหนังสือมากเพียงพอที่จะสนองกับวิธีการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้มากขึ้น และควรถือเอาปริมาณการใช้ห้องสมุดเป็นเครื่องชี้ของคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนด้วย

4. ควรจัดสร้างศูนย์วัสดุอุปกรณ์ (Instructional Material Center) สำหรับโรงเรียนขึ้น เพื่อให้ครูได้มีโอกาสใช้ได้อย่างสะดวกในการสอนของตน

ครูประจำการวิชาสังคมศึกษา

1. ครูสังคมศึกษาควรพยายามปรับปรุงแก้ไขตนเอง และหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ทั้งในค่านเนื้อหาวิชาที่เปลี่ยนแปลงไป และวิธีสอนใหม่ ๆ โดยศึกษาหาความรู้

จากหนังสือวารสาร รายงานการวิจัย เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือเข้าร่วมการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องการเรียนการสอนต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ และพยายามทดลองนำวิธีการสอนใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพื่อปรับปรุงการสอนของตนอยู่เสมอ

2. ครูสังคมนักศึกษาควรจะเข้าใจความมุ่งหมายของวิชาสังคมนักศึกษาอย่างถ่องแท้ และถือเป็นหลักสำคัญว่า ในการสอนควรมีการวางแผนเป็นอย่างดี เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

3. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถ ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง และส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study) ด้วย เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกหัดทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้มีทักษะในการศึกษาหาความรู้ มีเหตุผล และมีวิจารณญาณ สามารถตัดสินใจได้โดยอิสระโดยมีเหตุผลและปัญญาเสมอ

4. ครูควรใช้แหล่งความรู้ ห้องสมุดหรือศูนย์วัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการสอนของตนให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่แก่ผู้เรียน และถือเป็นหน้าที่ที่จะช่วยผลิตวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ หรือจัดหาเพิ่มเติมร่วมกันสำหรับใช้ในโรงเรียนด้วย

5. ครูสังคมนักศึกษาควรใช้การวัดประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคมนักศึกษา โดยอาศัยการสังเกต การซักถามและกิจกรรมการเรียนการสอนอื่น ๆ ประกอบกัน นอกเหนือไปจากการวัดผลโดยวิธีแบบทดสอบข้อเขียนแต่เพียงอย่างเดียว

การวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของครูสังคมนักศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่า ครูที่มีปัจจัยซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เลือกเรียนวิชาสังคมนักศึกษาแตกต่างกัน จะมีประสิทธิภาพในการสอนแตกต่างกันหรือไม่

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมนักศึกษาของนิสิตนักศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู ซึ่งมีแรงจูงใจในการเลือกเรียนต่างกันนั้น จะมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชานี้แตกต่างกันหรือไม่